

Βαίγρωσι

ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΤΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ

ΕΤΟΣ ΙΘ' - ΤΕΤΧΟΣ 98
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2006

-
- Μεφεόρτια
 - Ποιό τό νήμα;
 - Τό δειψνο του βασιλιã
- ΕΛΕΩΝΟΡΑΣ ΣΤΑΘΟΠΟΥΛΟΥ

Τό παρακάτω εἶναι μικρό ἀπόσπασμα ἀπό τό βιβλίό τῆς Ἐλεωνόρας Σταθοπούλου, «Ἐκεῖνος»¹, πού κυκλοφόρησε τό 2006 ἀπό τίς ἐκδόσεις Ὀδός Πανός. Τά κείμενα δημοσιεύονται ἐδῶ μέ τήν ἐλπίδα νά μεταφέρουν μιά μικρή γεύση τῆς χαρᾶς καί συγκίνησης πού χάρισε σέ μᾶς ἡ ἀνάγνωσή τους.

Ἄπό τό ἐξώφυλλο ἀντιγράφουμε: Ἡ Ἐλεωνόρα Σταθοπούλου γεννήθηκε στήν Ἀθήνα. Σπούδασε θέατρο στήν σχολή τοῦ Κ. Κούν καί στό Ἐθνικό. Ἔπαιξε στό θέατρο, στήν τηλεόραση καί στόν κινηματογράφο. Πῆρε δύο Κρατικά Βραβεῖα Ἀ' γυναικείου ρόλου γιά τίς ταινίες «1922» τοῦ Ν. Κούνδουρου καί «Ἐνας ἥσυχος θάνατος» τῆς Φ. Λιάπα. Ἔκανε γιά πολλά χρόνια ραδιοφωνικές παραγωγές στό Τρίτο καί στό Πρῶτο Πρόγραμμα τοῦ ραδιοφώνου. Σπούδασε ἀγιογραφία καί παράλληλα ἄρχισε νά γράφει. Αὐτό εἶναι τό πρῶτο τῆς βιβλίό.

Ὁ Δεῖπνο τοῦ Βασιλιά

Ἄς Φώναξα, λέει ὁ βασιλιάς, γιατί εἶχα στρώσει στό τραπέζι μου τό πιό λευκό λινό καί εἶχα γιά σᾶς μέλι καί γάλα. Σᾶς Φώναξα γιατί ἦσασταν οἱ καλύτεροι Φίλοι μου καί λαχτάρησα νά Φάω μαζί σας. Δέν κράτησα τίποτα γιά ἄλλον κανέναν. Ὅλα τά Φύλαξα γιά σᾶς. Μά ἐσεῖς δέν ἤρθατε.

Καί βρήκατε τόσο ἀσήμαντες δικαιολογίες πού δέν ἤρθατε κι ἐγώ σᾶς ἄκουγα κι ἀναρωτιόμουν γιατί ὅλες οἱ ἔγνοιες πού πάντοτε θά σᾶς ἀπασχολοῦν, νά εἶναι πιό σπουδαῖες ἀπό τό δεῖπνο πού θά μοιραζόμασταν.

Εἶχα ἀγοράσει τό καλύτερο κρασί, τά πιό ἀρωματικά τριαντάφυλλα, τά ἀπαλότερα μαξιλάρια. Καί σᾶς περὶμένα. Χρόνια σᾶς περὶμένα. Σᾶς καλῶ χρόνια. Ποτέ δέν ἔρχεστε. Πάντα κάτι ἐπεῖγον προέχει. Πάντα κάτι μέ παρακάμπωτε, μέ σβήνει, μέ ἐξαφανίζει ἀπό τίς ζωές σας. Κι οἱ ζωές σας τρέχουν ἀλλοῦ. Ἐκεῖ πού τρέχει ἡ ζῶή κάθε μέρα.

¹ Εκείνος © Ελεωνόρα Σταθουπούλου και εκδόσεις Οδός Πανός, Πρώτη έκδοση, Αθήνα, Μάιος 2006 (μονοτονικό).

Θά ἤθελα νά σηκώσω τό χέρι μου κι αὐτό τό ἀλλοπρόσαλλο ποτάμι νά πᾶψει νά κυλᾷ. Νά κατεβάζει σκουπίδια, κλαριά, ψόφια ζῶα, τά χρόνια πού χάνονται. Θά ἤθελα αὐτό τό ποτάμι νά σταματήσει στό ἄκουσμα τοῦ αὐλοῦ πού θά παίζει ἀπόψε στό τραπέζι μου. Γι' αὐτό σᾶς κάλεσα, γιά ν' ἀλλάξω τή ροή τῆς ζωῆς σας, μ' ἓνα ἀγκάλιασμα. Εἶχα πολλὰ νά σᾶς πῶ καθώς θά τρώγαμε, πού ξέρω πῶς θά ἔκαναν τά μάτια σας νά λάμπουν. Γιατί προτιμᾶτε νά εἶναι σβησμένα τά μάτια σας; Νομίζω δέν θά σᾶς ξαναπαρακαλέσω ποτέ πιά. Ἀντίθετα θ' ἀνοίξω τίς πόρτες μου διάπλατες νά μπεῖ ὁ ὅποιοσδήποτε. Θά κατακλύσουν τό σπίτι μου πλάσματα παράξενα καί παραγνωρισμένα. Ἴσως μάλιστα καί πλάσματα πού δέν εἶχα φανταστεῖ, γιατί ἔκανα τό λάθος, ἔσᾶς νά θεωρῶ ἐκλεκτούς. Τώρα δέν περιμένω πιά τίποτα ἀπό τούς ἐκλεκτούς. Βλέπω τούς ἄλλους νά ἔρχονται. Τό βλέμμα τους εἶναι τόσο κουρασμένο πού ντρέπομαι. Σκέφτομαι πῶς θά τούς εἶχα στερήσει γιά χάρη σας τό καλύτερο κρασί μου. Πῶς ἤμουν ἔτοιμος νά ρίξω τά Ἅγια στά σκυλιά καί τά μαργαριτάρια στους χοίρους.

Ἐκεῖνοι πού ἔρχονται τώρα, δέν ζητᾶνε τίποτα. Τά μάτια τους κοιτᾶνε ταπεινά ὅλα ὅσα εἶναι ἀπωμένα πάνω στό τραπέζι καί τά χέρια τους μένουν κρεμασμένα στά πλευρά τους.

Τούς παρακαλῶ νά καθίσουν καί κάθονται. Ὅλοι κάθονται. Καί τότε βλέπω πῶς μένουν ἄδειες τόσες καί τόσες θέσεις. Τρέχω στίς τέσσερις γωνιές τοῦ ὀρίζοντα καί φωνάζω: «ὑπάρχει κι ἄλλος χῶρος. Ἐλάτε ὅλοι σας».

Καί ξαφνικά ἐμφανίζονται μυριάδες, πού εἶναι ἓνα μέ τίς σκιές καί πλησιάζουν δειλά καί καταφθάνουν καί συμπληρώνεται τό τραπέζι μου καί δέν λείπει κανένας.

Ἐξω ἀπό σᾶς.

Ἐσᾶς πού δέν θυμᾶμαι πιά τό πρόσωπό σας κι αἰσθάνομαι πῶς ποτέ δέν σᾶς γνώρισα.

Τό αἰώνιο παρόν τῆς Ἀγάπης

Ἡ ἀγάπη συμβαίνει πάντα στό παρόν. Τό αἰώνιο παρόν τοῦ Θεοῦ.

Ἄο χρόνος τῶν ἀγγέλων. Ἄο χρόνος τῆς ψυχῆς. Εἶναι τό τώρα.

Ἄο Πέτρος τώρα λέει «σ' ἀγαπάω» κι ἡ ἄρνηση τοῦ παρελθόντος σβήνεται. Ἄο ἐκεῖνος λέει, τώρα «βλέπεις» κι ἡ τύφλωση τοῦ παρελθόντος λύνεται. Ἄο ἐκεῖνος λέει, εἶμαι ὁ Ἄο καί ὑπάρχει αἰωνιότητα. Ἄο συγνώμη εἶναι τό τώρα. Ἄο ἀποδέχομαι τή συγνώμη σου, σημαίνει σέ ἀποδέχομαι ὅπως εἶσαι τώρα, γιατί τό ὅπως ἦσαν χθές, δέν ὑπάρχει. Δέν κρίνω, σημαίνει ἀντιλαμβάνομαι ἕνα πρᾶγμα τώρα. Μέ ἀπόλυτη ἀθωότητα. Χωρίς νά μέ ἐπηρεάζουν οἱ ἐμπειρίες τοῦ παρελθόντος πού χρωματίζουν τό σήμερα. Σέ βλέπω σάν γιά πρώτη φορά. Εἶμαι ἄπειρος καί ἄπειρος. Χωρίς πείρα καί χωρίς πέρασ. Ἄο ἀγαπάω σημαίνει, τώρα πού σέ βλέπω γίνομαι ἐσύ. Εἶμαστε ἀχώριστοι. Εἶμαστε ἕνα. Εἶμαστε τό πᾶν.

Πιστεύω πῶς αὐτή ἡ ἀγάπη δέν γνωρίζει τέλος. Ἄοχι μόνο ὅσο ζεῖ ὁ ἄνθρωπος, ἀλλά καί πέρα ἀπό τόν θάνατό του. Πιστεύω στήν ἀθανασία τῆς ἀγάπης. Πιστεύω πῶς ὅλα θάβονται κάτω ἀπ' τό χῶμα, ἐκτός ἀπό τήν ἀγάπη. Πιστεύω πῶς ἡ ἀγάπη ἔρχεται ἀπό τόν Θεό καί ἐπιστρέφει στόν Θεό. Πιστεύω πῶς ἡ ἀγάπη εἶναι ἴδια ἡ αἰωνιότητα κι ὅτι ὅποιος ἀγαπάει, μένει στόν αἰῶνα. Πιστεύω πῶς ὁ ἀπλησίαστος Θεός, εἶναι ἀγάπη καί μόνο μέ τήν ἀγάπη πλησιάζεται. Πιστεύω πῶς οἱ ἅγιοι δέν φοβοῦνται τόν Θεό, γιατί τόν ἀγαπᾶνε. Πιστεύω σ' Ἄο ἐκεῖνον, πού εἶναι ἡ ἴδια ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ στους ἀνθρώπους κι ἡ μόνη ἀπάντηση.

Ἄο ἀναμάρτητος πρῶτος τόν λίθον βαλέτω

— Εἶμαι πάντα παρούσα στους λιθοβολισμούς. Ἄο ἐγώ καί τό δέντρο τῆς πλατείας. Στέκομαι δίπλα στόν κορμό καί κοιτᾶμε. Τούς ἄντρες στά μάτια. Γνωρίζω ἕναν-ἕναν καλύτερα ἀπό τή μάνα τους γιατί τους γνώρισα πάνω στό σῶμα μου καί δέν γελιέμαι. Πηγαίνω στους λιθοβολισμούς γιά νά μέ βλέπουν, τήν ὄρα πού θά τολμᾶν νά σηκώσουν τήν πέτρα. Μέ βλέπουν καί

ἀδιαπέραστοι, σκοτώνουν αὐτή τή γυναίκα πού εἶμαι ἐγώ. Νά μὴν ὑπάρχει πιά τό σῶμα μου πού τούς παίρνει τήν τιμή καί τήν ἀναίδεια. Αὐτό πού βρίζουν Φεύγοντας κι ἐκλιπαροῦν ὅταν ἔρχονται. Αὐτό πού τούς κάνει τρελούς καί πρέπει νά τό τσακίσουν γιά νά ξαναβροῦν τή γαλήνη τους.

Στέκομαι κάτω ἀπό τό δέντρο καί παρατηρῶ τά σφιγμένα στόματα καί τά ἐξαγνισμένα μάτια. Οἱ πότερες τους τώρα σωᾶν καί τόν μικρό καθρέφτη πάνω ἀπ' τό λαβομένο, πού πάντα κοιτάζονται Φεύγοντας. Ἐκεῖ πού προσπαθοῦν νά χτίσουν πάλι τό ἀξιοσέβαστο πρόσωπο. Οἱ πότερες τους πέφτουν σάν βροχή πάνω στό ματωμένο σῶμα μέχρι νά μείνει ἀκίνητο. Κάποιοι πρίν φύγουν τό Φτύνουν. Ἄλλοι κοιτᾶν τόν οὐρανό κατάματα. Αὐτό μέ κάνει νά γελάω τόσο δυνατά, γιατί ἐγώ τώρα τούς Φτύνω μέ τό γέλιο μου. Ἔτσι κάνω πάντοτε κι ἔτσι θά κάνω μέχρι νά ξεραθῶ κι ἐγώ μαζί μέ τό δέντρο.

Κάποτε πέρασε ἀπό δῶ ἕνας ξένος. Τόν θυμᾶμαι πολύ καλά. Καί τή γυναίκα μέ τό κίτρινο Φόρεμα πού οὐρλιαζε θυμᾶμαι. Μέχρι κι ἕνα σκυλί κουτσό πού ἔκανε σάν τρελαμένο.

Ἦταν σήκωσαν τίς πότερες, ὁ ξένος κάτι ἔγραφε μ' ἕνα ξυλάκι στό χῶμα. Καί τότε μοῦ δημιουργήθηκε ἡ ἐντύπωση, πώς δέν θά ἔκαναν καμιά κίνηση ἂν δέν μάθαιναν πρῶτα τί σκεφτόταν. Τούς ἀπασχολοῦσε Φοβερά τί σκεφτόταν. Ἕνας τόν ρώτησε καί τότε Ἐκεῖνος σηκώθηκε ἀπάνω, σάν νά εἶχε ἔρχει ἡ ὥρα του νά μιλήσει καί εἶπε:

— Ὁ ἀναμάρτητος νά ρίξει τήν πότερα πρῶτος.

Αὐτό μόνο. Καί ὅλοι πάγωσαν. Τί εἰκόνες νά πέρασαν ἐκείνη τήν ὥρα ἀπό τά μάτια τους; Ἀκούμωσαν τίς πότερες κάτω καί σκόρπισαν σάν κουρελόχαρτα πού τά παίρνει ὁ ἄνεμος. Ἕνα ἄρωμα βιολέττας μέ χτύπησε ξαφνικά καί τότε σκέφτηκα πώς ἡ ἀνοιξη εἶχε μπει γιά τά καλά κι οὔτε πού τό ἄχα πᾶρει εἶδηση.

ΜΕΘΕΟΡΤΙΑ

Αν και ίσως δεν έφρεπε να περιμένω κάτι διαφορετικό, πρέπει να παραδεχτώ ότι τό πρωτοχρονιάτικο μήνυμα του αρχιεπισκόπου μέ εξέπληξε όδυνηρά. Γράφω, λοιπόν, τούτο τό σημείωμα σάν ένα είδος εξομολόγησης. Άν κάτι κλωσά μέσα μου τόσο δυνατά, αυτό δεν σημαίνει άραγε ένα ρήγμα στις ψυχές που πρέπει να Φανερωθεί; Άν κάποιος, όπως έγω, που διδάχτηκε τό ευαγγέλιο από μικρό παιδί, βρίσκει ξένο τούτο τόν λόγο και τόν τρόπο της έκφορās του, τότε τί άραγε σκέφτεται, πώς τόν προσεγγίζει κάθε άλλη ψυχή που άγωνιά συνειδητά ή ανεπίγνωστα για τό νόημα της ζωής και της ύπαρξης; Και ποιά είναι άραγε ή δικιά μας ευθύνη γι' αυτό; Είναι μόνον θέμα των κληρικών; Μήπως έχουμε εκχωρήσει ζωτικά δικαιώματα και ζωτικές ευθύνες εκεί που δεν πρέπει; Ίσως, χρειαζόμαστε πράγματι έναν καινούριο τρόπο έκκλησιαστικής ζωής, όπου ο δικός μας λόγος, όλων όσων έπιθυμούν να μετέχουν στο έκκλησιαστικό γεγονός, γά γεννά μία νέα πραγματικότητα.

Τί νόημα γά είχε να κρύψω αυτά που σκέφτομαι; Άν κάνω κάπου λάθος, μέ μεγάλη χαρά γά δεχτώ τή διόρθωση. Τό θέμα της δεοντολογίας κλείνει εκεί. Ρωτώ λοιπόν: Τί σχέση έχει αυτό τό υπερωπτικό πατρωνάρισμα μέ τόν λόγο της Έκκλησίας, αν εξαιρέσουμε τό ότι προέρχεται από έπισκοπικά χείλη; Τί σχέση έχει αυτός ο καταγγελτικός λόγος, εκφερόμενος από καθέδρας, μέ τήν ταπεινώση και τή διακονία του Χριστού; Γιατί άραγε, ένιωσα κάθε λέξη να μέ μαστιγώνει;

Άναρωτιέμαι, ποιόν καταγγέλλει έν τέλει αυτή ή σαρωτική άναφορά σε ήθικες αξίες, ήθικες προστακτικές. Άν ο κόσμος είναι έκπρωτος ήθικά, οι χριστιανοί τί ρόλο παιζουν και ποιά είναι ή δική τους τρομερή ευθύνη; Που έπιστρέφουν άραγε οι καταγγελίες και οι χαρακτηρισμοί; Ποιός μας κατέ-

στησε δικαστές; Ἀπό τότε οἱ Χριστιανοί «κρίνουν τόν κόσμο»; Μέ ποιό δικαίωμα ἀναλαμβάνουν τόν ρόλο πού ἀρνήθηκε γιά τόν ἑαυτό του ὁ Χριστός;

Τέλος, ποιό εἶναι αὐτό τό ἄγνωστο εὐαγγέλιο, ὅπου τό μέτρο τῆς ζωῆς εἶναι οἱ «ἑλληνοχριστιανικές ἀξίες», οἱ «ἠθικές προστακτικές», καί ὅπου ἡ «ἀμαρτία» ὑπερμεγεθύνεται σέ τέτοιο βαθμό, ὥστε καταντᾶ νά ὑποκαθιστᾶ κάθε ὑπαρκτική κατηγορία; Πράγματι, ἡ ἔννοια τῆς ἀμαρτίας ὑπεραναπληρώνει τό ὄντολογικό κενό πού ἀφήνει πίσω του αὐτός ὁ κενός σέ ὑπαρκτικό νόημα λόγος.

Ἄς σταθοῦμε λίγο σ' αὐτό. Ἄς ἀφήσουμε τά πορφυρά βήλα καί τούς δικέφαλους ἀετούς τοῦ ἐξουσιαστικοῦ ντεκόρ, τήν ἐπιθετικότητα καί ἀφ' ὑψηλοῦ προστακτικότητα τοῦ τρόπου, ἔστω κι ἂν αὐτά προφανῶς δέν ἀρμόζουν. Ἄς ἀφήσουμε καί τήν παρωχημένη διάλεκτο καθῶς καί τήν ἐσωστρέφεια πού τήν χαρακτηρίζει, ἀφοῦ προφανῶς προορίζεται γιά νά προσληφθεῖ ἀπό ὅσους ἤδη τήν δέχονται καί νά ἀποξενώνει ὅσους ἤδη τήν ἀμφισβητοῦν. Εἶναι ὀδυνηρό ὅταν ἡ γλώσσα βαθαίνει τά ρήγματα στίς ψυχές, ἀντί νά χτίζει γέφυρες νοήματος, γέφυρες γιά τή σύμπνοια καί τήν ἐπικοινωνία. Ἄς ἀφήσουμε καί τό γεγονός ὅτι τό παράδειγμα αὐτῆς τῆς γλωσσικῆς ἐκφορᾶς τό ἀναπαράγουν ἑκατοντάδες ἄμβωνες, πού ἡ μόνη τους φιλοδοξία εἶναι νά συσπειρώσουν τούς «δικούς τους». Ἄς σταθοῦμε ὅμως σέ τοῦτο: Ποιό εἶναι τό εὐαγγέλιο στό ὅποιο ὁ κεντρικός ὑπαρκτικός ἄξονας τοῦ κόσμου εἶναι ἡ λεγόμενη «ἀμαρτία»; Πῶς γίνεται καί σκεπτόμενοι ἀνθρώποι, ὅταν ἀπειθύνονται σέ σημερινούς ἀνθρώπους, μιλοῦν γιά τήν ἀμαρτία ὡς αὐτονόητο ὑπαρκτικό δεδομένο, τήν προβάλλουν ὡς ἀντικειμενική κακή πρακτική, ἐπισειόντας ταυτόχρονα ὡς αὐτονόητη ἀνάγκη μία ἄλλη ἀντικειμενική πρακτική, πού ἐμεῖς οἱ χριστιανοί ἔχουμε μάθει νά πιπιλίζουμε μέχρις ἀνοησίας: τή «μετανοία»;

Ὅλοι τό ξέρουμε ὅτι ὑπάρχει στή ζωή μιᾶ πεσμένη κατάσταση, στήν

ὅποια ἀναφερόμαστε διακριτικά μέ τή λέξη ἁμαρτία, ὅπως ἐπίσης ὅτι ὑπάρχει ἐν δυνάμει μιά κατάσταση σωτήριας μεταστροφῆς τοῦ νοῦ, πού ὀνομάζεται μετάνοια. Ποιός μᾶς ἔδωσε, ὅμως, τό δικαίωμα νά χρησιμοποιοῦμε τίς ἔννοιες αὐτές μέ αὐθαίρετο, δικανικό καί ἐξουσιαστικό τρόπο, μακριά ἀπό τό βαθύτερο πνευματικό τους πλαισίο; Ποιός μᾶς εἶπε ὅτι οἱ λέξεις αὐτές παράγουν νόημα ὅταν μετατρέπονται σέ ἐκφοβιστικό νομικό δίωλο πού καταντᾶ νά ἐξουσιάζει τόν ἄνθρωπο; Ἄν ὑπάρχει κάποιο νόημα στή λέξη «ἁμαρτία» καί στή λέξη «μετάνοια», τό νόημα αὐτό βρίσκεται μόνον στόν τρόπο τῆς ὑπάρξεως πού εὐαγγελίστηκε ὁ Χριστός. Ὅμως, αὐτός ὁ τρόπος τῆς ὑπάρξεως δέν ἔχει σχέση μέ ἠθικές προστακτικές. Δέν ἔχει σχέση μέ καμία προστακτική καί καμία ἐξουσία. Δέν ἔχει σχέση μέ ἠθικιστικά κηρύγματα περὶ ἐλληνοχριστιανικῶν ἀξιῶν. Τό τί ἔχει ἀξία καί τί δέν ἔχει δέν μᾶς τό προστάζει κανείς, ἀλλά βρίσκεται κρυμμένο γιά νά τό ἀνακαλύψει ὅποιος τό ἐπιθυμῆι. Κανείς δέν μπορεῖ νά μᾶς προστάζει νά τό ἀνακαλύψουμε καί κανείς δέν ἔχει τό δικαίωμα νά μᾶς καταγγέλλει ἂν δέν τό βροῦμε. Ἄν θέλουμε τό βρίσκουμε, καί αὐτό, ὅσο θέλει ὁ καθένας. Ἄν κάποιος θέλει νά μᾶς βοηθήσει νά τό βροῦμε, ἄς μᾶς τό δείξει μέ τό παράδειγμά του. Ὅπως μᾶς τό ἔδειξε ὁ Χριστός, ὁ Καλός Σαμαρείτης, ὁ Χριστός πού ἔπλυνε τά πόδια τῶν μαθητῶν του.

Νομίζω πώς πρέπει νά τό ποῦμε καθαρά. Ὅλη αὐτή ἡ λατινικῆς προέλευσης νομική παραφιλολογία γιά τήν «ἁμαρτία» καί τή «μετάνοια», μέ τόν τρόπο πού ἐπισείεται ἀπειλητικά σέ κηρύγματα καί διαγγέλματα εἶναι ἓνα καθαρά ἐξουσιαστικό ἐργαλεῖο, πού καταδυναστεύει τίς ψυχές μέ τόν φόβο καί τίς ἐνοχές. Εἶναι ἓνας παρεφθαρμένος τρόπος κατανόησης τῆς χριστιανικῆς ζωῆς, μιά ἀνελεύθερη ψυχολογική ἐμμονή, ἓνα κλισέ πού βάζει τή ζωή στίς ράγες. Εἶναι μιά ἀκόμη διαχωριστική γραμμὴ ἀνάμεσα στούς ἀπλούς ἁμαρτωλούς καί στούς ἔχοντες τήν ἐξουσία τῆς ἀφέσεως. Μετοχή στήν Ἐκκλησία καταντᾶ συχνά νά σημαίνει ἀπλή μετοχή στή νομική μετάνοια, ἐκζήτηση τῆς «ἀφέσεως».

Γιά τόν Χριστό ἡ προσωπική «ἀμαρτία» ποτέ δέν ἦταν μεγάλο θῆμα. Τήν σκέπαζε καί τήν ἔσβηνε ἡ συγκατάβαση τῆς ἀγάπης του, πού ἐλευθέρωνε τήν ψυχή ἀπό κάθε σκιά καί ἐνοχή. Σήμερα, στά μυαλά τῶν χριστιανῶν ἡ «ἀμαρτία» ἔγινε θηρίο ἀνήμερο, ἀπόκτησε διαστάσεις ἀντικειμενικοῦ κακοῦ, ὄντολογικοῦ κακοῦ, θηριεύει τίς ἐνοχές, ἐξουσιάζει τά μυαλά καί τίς ψυχές.

Ἄς παραμερίσουμε τίς κωδικές ἀξίες καί ἄς διαβάσουμε πίσω ἀπό τίς λέξεις, σ' ἐκείνη τήν εὐαγγελική περικοπή ὅπου ὁ Χριστός συναντᾷ τή Σαμαρείτιδα γυναίκα, στό πηγάδι τοῦ Ἰακώβ. Πῶς καί ἡ καρδιά της πλημμύρισε ἀπό χαρά καί ὄχι ἀπό ντροπή, ὅταν ὁ Χριστός τῆς εἶπε ἐκείνον τόν λόγο: «Ὑπάγε, Φώνησον τόν ἄνδρα σου»; Ἔχω τήν ἐντύπωση ὅτι ὁ Χριστός μέσα του χαμογελοῦσε. Οὔτε γιά ἀμαρτία τῆς μίλησε, οὔτε γιά μετάνοια. Καί ὅμως, τό αἰώνιο Φῶς ἔλαμψε στό νοῦ της καί ἡ παρουσία του ἄστραψε μέσα της.

Σκέφτομαι καμιά Φορά τή γενιά μας καί τήν κάθε γενιά, σάν ἐκείνη τή Σαμαρείτιδα γυναίκα, πού ἐρχόταν καθημερινά νά πάρει νερό, στό πηγάδι τοῦ Ἰακώβ. Ἐξυπνη, μορφωμένη, γεμάτη ἐρωτήματα, μέ δίψα γιά τή ζωή, εὐθυτενής, ἄφοβη. Ἐλευθέρη ἀπέναντι στήν κοινωνική κατακραυγή, γήινη, ἐρωτική. Τουλάχιστον ἔτσι θέλω νά φαντάζομαι τή γενιά μας καί τήν κάθε ἀνθρώπινη γενιά. Δυσκολεύομαι νά κρύψω τό θυμασμό μου γιά τή Σαμαρείτιδα γυναίκα. Ὅχι γι' αὐτό πού ἔγινε μετά, ἀλλά γι' αὐτό πού ἦταν οὕτως ἢ ἄλλως. Στάθηκε εὐφυέστατη μπροστά στό δημιουργό της καί συνομίλησε στά ἴσια μαζί του. Ἀπόρησαν οἱ μαθητές, πῶς ὁ διδάσκαλος μετά γυναικός ἐλάλη. Πῶς καί ἔπιασε κουβέντα μέ μιᾶ ξένη γυναίκα στό δρόμο. Ὁ Χριστός δρασκελίσε ὅλα τά κοινωνικά στερεότυπα γιά νά σταθεῖ ἀπέναντί της. Καί τί τῆς εἶπε; Ἴσως, τό νόημα δέν εἶναι τί τῆς εἶπε, ἀλλά πῶς τῆς τό εἶπε. Στάθηκε ισότιμα ἀπέναντί της καί τῆς μίλησε μέ σεβασμό. Χωρίς συγκατάβαση, χωρίς ἐπίκληση, χωρίς διδακτική διάθεση.

Τότε, ἡ Σαμαρείτιδα γύρισε καί τόν κοίταξε. Καί ὅταν συνάντησε τή ματιά του, κατάλαβε. Στό δικό του κάλεσμα εἶδε τή δική της ἐπιθυμία. Ὅλα μέσα της ἐνώθησαν, σ' αὐτό πού ὀνομάζουμε «σωτηρία».

Ἡ ματιά καί τό κάλεσμα εἶναι τοῦ Χριστοῦ, ὅμως ὁ τρόπος τῆς ταπεινώσεως, τοῦ σεβασμοῦ καί τῆς διακονίας εἶναι ὁ τρόπος τῆς Ἐκκλησίας. Αὐτό πού χρειάζεται ἡ πλῆθος καί καλοταϊσμένη γενιά μας εἶναι τό ἦθος καί τό παράδειγμα τῆς Φτώχειας. «Ἄνθρωπος δέ τις ἦν πλούσιος, καί ἐνεδιδύσκετο πορφύραν καί βύσσον εὐφραϊνόμενος καθ' ἡμέραν λαμπρῶς». Νά μία ἄλλη ἀλληγορία γιά τή δική μας γενιά, γιά τόν καθένα μας ξεχωριστά, πού ἀνευθρίαστα ζεῖ δέκα φορές πιο πλούσια ἀπό τόν πλούσιο τῆς παραβολῆς. Αὐτό τό σκληρό κουκούλι δέν θά μᾶς βοηθήσει νά τό σπάσουμε ἢ σκλήρυνση τοῦ ἠθικιστικοῦ διδακτισμοῦ. Μόνο τό παράδειγμα τῆς θρηματικῆς ἀπέκδυσης, τῆς θρηματικῆς Φτώχειας, τῆς ἀληθινῆς διακονίας, τό παράδειγμα τῆς ταπεινώσεως μπορεῖ νά μᾶς βοηθήσει.

Ἰ.Κ.

Ποιὸ ὁ Νόημα;

Τὶς ἀνταλλαγές ἐπισκέψεων ἀνάμεσα στὶς κεφαλές τῶν ἐκκλησιῶν Δύσης καὶ Ἀνατολῆς ἀκολουθοῦν συχνὰ ἐνστάσεις καὶ ἐπικριτικά σχόλια ἀπὸ συντηρητικούς κυρίως θρησκευτικούς χώρους πού ἐκφράζουν μιά ἀγωνία ἢ καὶ ἓνα εἶδος αὐτοματικῶν, καθ' ἑξὶ ἀντιδράσεων ἀπέναντι σέ τέτοια γεγονότα. Ἡ στάση αὐτὴ εἶναι δύσκολο νά κριθεῖ γιατί πολλές φορές συμπλέκει τὸν εἰλικρινή πόνο γιὰ τὴν Ἐκκλησία μὲ μιά μηχανιστικὴ ἀντίρρηση ἀπέναντι σέ κάθε κινητικότητα πού βάζει σέ «κίνδυνο» τὰ παραδεδομένα. Στὸν ἀνθρώπινο νοῦ καὶ ψυχισμό εἶναι βαθειὰ ριζωμένη ἡ ἀνάγκη νά τραβᾷ διαχωριστικὲς γραμμὲς ἀνάμεσα στό «σωστό» καὶ τὸ «λάθος», τὴν «ἀλήθεια» καὶ τὴν «αἵρεση», ὥστε νά δικαιώνεται ἡ ἀτομικὴ στάση ἀνά πᾶσα στιγμή. Ἔτσι, ἀποκτᾷ νόημα ἡ διαφοροποίηση, ἀνανεώνεται καὶ ἡ πολεμικὴ ἐπιχειρηματολογία — συχνὰ ζῶτικό στοιχεῖο τῆς θρησκευτικότητας. Μόνο πού τόσο ἡ ἀλήθεια ὅσο καὶ ἡ αἵρεση ξεπερνοῦν τὰ στενά καλούπια δογματικῆς ἀκρίβειας ὅπου προσπαθοῦμε νά τίς χωρέσουμε καὶ ἔχουν προεκτάσεις στὴν ἴδια τὴν πραγματικότητα τῆς ζωῆς, τὴν ρεαλιστικὰ πάντοτε ἀπροσδιόριστη.

Ὅμως, ἀκόμη κι ἂν θηλήσει κανεὶς νά ἀποφύγει τὸν σκόπελο τῆς εὐκόλης ἰδεολογικῆς κριτικῆς καὶ προσπαθήσει νά διακρίνει κριτήρια καὶ στόχους ἐκκλησιαστικούς, ὅπως θὰ ταίριαζε στὴν περὶπτωση συνάντησης ἐκκλησιαστικῶν ἀνδρῶν, βρίσκεται ἀντιμέτωπος μὲ μιά ἐγγενῆ ἀντίφαση: Οἱ φέροντες τὸ ἐπισκοπικὸ χάρισμα φαίνεται νά χάνουν τίς προϋποθέσεις τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ θesmou πού καλοῦνται νά ὑψηρεθῶν, τείνουν νά καταργήσουν τοὺς ὅρους συγκρότησης τῶν διακριτῶν τους ρόλων μὲ τὴν ἀναστροφή καὶ τὴ νοο-τροπία πού ἐπιδεικνύουν.

Ἄς σκεφτοῦμε μέ ὄρους ἐκκλησιαστικούς: Ὁ ἐπίσκοπος εἰκονίζει τήν ἐνότητα καί ἀκεραιότητα τοῦ σώματος, περιχωρεῖ τήν ἀπό κοινοῦ μετοχή στήν ἐλπίδα τῆς Ἐκκλησίας. Ἐλπίδα ἐναντία στόν θάνατο, ἐλπίδα πού καρποφορεῖ μέσα σ' ἓναν τρόπο ὑπάρξεως πού εἶναι ἐντός τοῦ κόσμου, ἀλλά ὄχι ἐκ τοῦ κόσμου. Στό πρόσωπο τοῦ ἐπισκόπου στρέφεται ἡ ἐμπιστοσύνη τῶν πιστῶν νά ἀκολουθοῦν ποιμένα πού τούς ὁδηγεῖ στόν κενωτικό, «ἐν γνώμῃ Ἰησοῦ Χριστοῦ» τρόπο τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας.

Ποιό ἀληθινό (ὄχι ψεύτικο καί φαινομενικό) νόημα κομίζουν οἱ συναντήσεις πατριαρχῶν καί ἐπισκόπων τῆς Ἀνατολῆς μέ πάσες τῆς Δύσης, ὅταν εἶναι τόσο τραγικά κενές ἀπό ὅποιαδήποτε ἀναφορά στήν ἀλήθεια; Ποιά σύγκλιση ἀληθινή στόν τρόπο ὑπάρξεως τῆς Ἐκκλησίας μαρτυρεῖται μέσα ἀπό αὐτές τίς συναντήσεις σκοπιμότητας; Τί σχέση ἔχει, λοιπόν, ὁ οὐμανιστικός, ἄδειος ἀπό ὑπαρκτικό νόημα λόγος, μέ τήν ἐμπειρία πού ἀνακαινίζει τή ζωή καί τή σηκώνει πάνω ἀπό τίς σκοπιμότητες τοῦ κόσμου τούτου;

Τά γεγονότα φανερόνουν μία μᾶλλον καινοφανή ἀντίληψη γιά τή σημασία αὐτῶν τῶν ἐπαφῶν: οἱ ἐκκλησιαστικοί θρησμοί ἢ τά χαρίσματα ἀποκόπτονται ἀπό τό ὑπαρκτικό νόημα πού ὑψηροῦν. Ἐπιπλέον, παύουν νά σημαίνουν τό ἄθλημα τῆς ἐλευθερίας ἀπό τίς πεπερασμένες συμβάσεις πού ὑπαγορεύει ἡ κοσμική κοινωνικότητα. Οἱ θρησμοί δέν φαίνεται νά χρειάζονται τόν ἐγκεντρισμό στήν ἀλήθεια καί τή γνησιότητα τῆς ἐκκλησιαστικῆς σχέσης γιά νά ἀποκτήσουν περιεχόμενο. Χρειάζονται μόνο κύρος καί ἰσχύ πού τά ἀντλοῦν ἀπό τίς πρακτικές τῶν ἐξουσιαστικῶν δομῶν πού υἱοθετοῦν. Καί μένει ἀνοιχτό τό ἐρώτημα μήπως ἡ ἀποκοπή τῶν λειτουργημάτων ἀπό τήν ὄντολογική τους βάση ἀφαιρεῖ κάθε νόημα ἀπό τό ἴδιο τό λειτουργημα.

Ποιόν ἐκκλησιαστικό εἰκονισμό μεταφέρει ἄραγε ἡ παρουσία τῶν Πρώτων τῆς Ἐκκλησίας ὅταν μάλιστα ἐνεργοῦν «ἄνευ τῆς τῶν πάντων γνώμης»; Ποιά ἐλπίδα ἀνατροπῆς τῶν κριτηρίων τοῦ ἀτομοκεντρικοῦ καί ἐξατομικευ-

μένου μας πολιτισμοῦ σαρκώνουν; Μέ ποιοῦ τρόπο μαρτυρήθηκε στό πρόσωπό τους ἡ ὑπερβολική ἀλήθεια τοῦ Χριστοῦ καί τῆς Ἐκκλησίας;

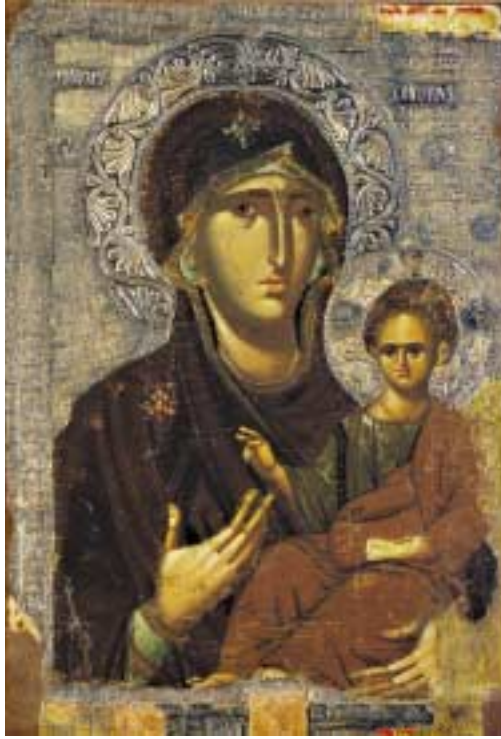
Μέ ὀδυνηρό τρόπο πιστοποιεῖται ὅτι οἱ ἐπισκοπικές ἀβρότητες δέν ἔχουν νά προσφέρουν τίποτα καινό στούς ἀπελωτισμένους ἀπό τίς ψευδαισθήσεις τῆς ἀνθρώπινης αὐτάρκειας, σέ ὅσους προσδοκοῦν νά βροῦν στή ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας ἕναν ἄλλον τρόπο ὑπαρξῆς, ριζικά διαφορετικό ἀπό τήν κενότητα τῶν πολιτικῶν σκοπιμοτήτων καί τῶν διπλωματικῶν ἐλιγμῶν. Ἀντί γι' αὐτό, προβάλλεται ὡς αὐτονόητη ἡ ἀναγκαιότητα συμβιβασμῶν καί συσπειρώσεων λόγω ἱστορικῶν συγκυριῶν — σάν νά 'ναι οἱ ἱστορικές συνθήκες πού καθορίζουν καί προδιαγράφουν τόν βίό τῶν ἀνθρώπων καί ὄχι τό ἀντίθετο.

Εἶναι χαρακτηριστική ἡ ὁμοιογένεια τῶν «σημείων» στίς συναντήσεις πού ἔλαβαν χώρα στό Φανάρι καί τό Βατικανό, ἀντίστοιχα: ὁ ἐκφυλισμός τοῦ ρόλου τῶν λειτουργημάτων, ἡ ἀπουσία ὑπερβολικοῦ προσανατολισμοῦ, ἡ περὶ σσεια τῶν συμβόλων ἐξουσίας, ἡ ἀναγωγή τῆς ἐκκλησιαστικῆς δραματουργίας σέ ἕνα εἶδος διακοσμητικοῦ στοιχείου τῆς ὑποδοχῆς. Ὅλα αὐτά μαρτυροῦν ὅτι, τουλάχιστον στό ἐπίπεδο τῶν τύπων καί τῆς νοο-τροπίας, ἡ προσέγγιση Ἀνατολῆς καί Δύσης εἶναι πραγματική καί προχωρᾶ. Μωρεῖ οἱ ὑποψιασμένοι τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ γεγονότος νά βλέπουν τήν «Ἐνωση» ἀσύμβατη μέ τήν κοινὴ λογικὴ ἀφοῦ ἀφορᾶ σέ δύο διαφορετικούς τρόπους ὑπαρξῆς καί ζωῆς, ὅμως γιὰ τήν πλειοψηφία τοῦ χριστιανώμου πληρώματος χάνεται κάθε κριτήριο διάκρισης. Ὅταν ἡ μεταφυσικὴ ἐλπίδα πού ὑποτίθεται ὅτι συγκεφαλαιώνει τό ἐπισκοπικό χάρισμα συρρικνώνεται ἀπὸ ἀμφότερες τίς πλευρές σέ εὐχολογίες γιὰ «τὴ στήριξη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνωσης», «τά δικαιώματα τῶν μειονοτήτων», «τὴν παγκόσμια εἰρήνη» καί «τὴν προστασία τοῦ περιβάλλοντος», κανεὶς δέν ἀντιλαμβάνεται σέ τί διαφέρει ἕνα τέτοιο μήνυμα ἀπὸ μιὰ διακήρυξη τοῦ ΟΗΕ. Ὑπάρχει τελικὰ κάτι πολὺτιμο τό ὁποῖο διακυβεύεται ὡς πρὸς τὸν τρόπο τοῦ βίου; Κι ἂν ὄχι, πρὸς τί ὅλη αὐτὴ ἡ δυσκολία περὶ «Ἐνώσεως»; Ἄς ἀναρωτηθοῦμε (κλῆρος καί λαός) ποιοῦ εἶναι τό βαρύτερο νόημα τῶν

πραγμάτων μέσα στην εκκλησία και αν με τις ενέργειές μας Φωτίζουμε αυτό το νόημα ή το συσκοτίζουμε όλο και πιο πολύ. Η έγνοια μας ως είναι μήπως χαθεί το κριτήριο της διάκρισης ανάμεσα στον ακόρεστο πόθο της αναζήτησης του Νυμφίου Χριστού και στη νεκρότητα των ιδεολογημάτων και εγκόσμιων προσδοκιών που προσφέρουν τα θρησκευοποιημένα καθιδρύματα.

Α.Μ.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ: Λιθάνηλυφος Φεγγίτης από την Τήνο, 19ος αἰ. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΕΧΝΗ /
ΛΑΪΚΗ ΤΕΧΝΗ, ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΘΗΝΩΝ 2Η ΣΕΛΙΔΑ: Ἡ Σαμαρείτιδα μιλά μέ τόν Χριστό.
ΟΠΙΣΘΟΦΥΛΛΟ: Θεοτόκος Ὁδηγήτρια, τρίτο τέταρτο 13ου αἰ., Ἀχρίδα, Παναγία Περιβλεπτος.

Τό περιοδικό Ἐπίγνωσις ἐκδίδεται κάθε τρίμηνο. Ἐκδότης: Παῦλος Πολιτίδης
Συντακτική ἐπιτροπή: Ἰ. Καλόμοιρος, Ἀ. Μωύρου, Π. Πολιτίδης.
Καλλιτεχνική ἐπιμέλεια: Κ. Σισκάκης. Ἐκτύπωση - Διεύθυνση ἐπικοινωνίας:
Ἐκδόσεις «Ζέφυρος», 17ης Νοεμβρίου 79, 543 52 Πυλαία, Θεσσαλονίκη,
Τηλ. Κέντρο: 2310/ 948.233 - Διεύθυνση στό διαδίκτυο: www.zephyr.gr/stjohn

Ἡ Διεύθυνση τοῦ περιοδικοῦ καλεῖ ὅσους ἀπό τούς ἀγαπητούς ἀναγνώστες
μποροῦν, νά συμβάλλουν μέ μιᾶ ἐτήσια συνδρομή 10 Εὐρώ στή ἔξοδα
τῆς Ἐπίγνωσις. Οἱ προαιρετικές αὐτές συνδρομές ἄς ἀποστέλλονται
στό ὄνομα Γρηγόρης Καλόμοιρος, στό λογαριασμό
485/00-231000 7114 τῆς ALPHA BANK,
ἢ μέ ταχυδρομική ἐπιταγή στό ἴδιο ὄνομα, στή Διεύθυνση τοῦ περιοδικοῦ.

Εὐχαριστοῦμε θερμά.